
Vincles de Ricard Cor de Lleó i Catalunya - Anfós el trobador

Autor:

Data de publicació: 23-10-2012

Existeix una relació entre Ricard Cor de Lleó i Catalunya. Inés de Poitou, o Inés d'Aquitània, en primeres núpcies es va casar amb Aimery V, vescomte de Thouars. En quedar vídua, es casà el 1135 amb Ramir II d'Aragó, «el Monjo». Aquest matrimoni fou acordat per assegurar la successió del Regne d'Aragó, que es trobava sense hereu masculí. Com a reina consort, la seva única funció era donar a llum un hereu. De la seva unió amb Ramir II nasqué la seva única filla, Peronella d'Aragó. Un cop complerta la seva missió, el matrimoni fou dissolt. Per la seva banda, Inés era tia d'Elionor d'Aquitània, ja que era la germana gran de Guillem X, duc d'Aquitània.

Existeix una relació entre Ricard Cor de Lleó i Catalunya. Inés de Poitou, o Inés d'Aquitània, en primeres núpcies es va casar amb Aimery V, vescomte de Thouars. En quedar vídua, es casà el 1135 amb Ramir II d'Aragó, «el Monjo». Aquest matrimoni fou acordat per assegurar la successió del Regne d'Aragó, que es trobava sense hereu masculí. Com a reina consort, la seva única funció era donar a llum un hereu. De la seva unió amb Ramir II nasqué la seva única filla, Peronella d'Aragó. Un cop complerta la seva missió, el matrimoni fou dissolt. Per la seva banda, Inés era tia d'Elionor d'Aquitània, ja que era la germana gran de Guillem X, duc d'Aquitània.

Elionor d'Aquitània es casà el 1137 amb Lluís VII de França i, vint anys més tard el 1154, amb Enric II d'Anglaterra, de manera que fou reina de França i d'Anglaterra. D'aquest matrimoni nasqueren Ricard Cor de Lleó, Joan Sense Terra, Elionor Plantagenet i Joana d'Anglaterra. Els dos primers foren reis d'Anglaterra; Elionor es casà amb Alfons VIII de Castella i Joana fou reina de Sicília. Si ens fixem en tot això, Ricard era nebot i parent proper d'un membre de la Casa de Barcelona.

De fet, Enric II d'Anglaterra i Ramon Berenguer IV mantingueren principalment aliances polítiques i cooperació, marcades per matrimonis i per la lluita contra enemics comuns. El punt més destacat de la seva relació fou el matrimoni de la filla d'Enric II, la princesa Elionor de Plantagenet, amb el fill de Ramon Berenguer IV, el futur Alfons el Cast .

Encara que el matrimoni es concretà després de la mort de Ramon Berenguer IV, la negociació s'havia iniciat mentre vivia. Aquest enllaç consolidà una aliança familiar i política entre dues poderoses cases reials: la Plantagenet i la de Barcelona. Ambdós monarques compartien l'interès d'oposar-se a la creixent influència de la Casa de Tolosa al sud de França.

Enric II, duc d'Aquitània, i Ramon Berenguer IV, comte de Barcelona, tenien territoris que limitaven amb els dominis dels comtes de Tolosa. L'aliança matrimonial es veié com una manera d'enfortir la seva posició davant aquest rival comú. Tots dos reis arribaren fins i tot a un acord perquè Ricard Cor de Lleó es casés amb una filla de Ramon Berenguer IV. Si haguessin tingut descendència, la Corona Catalano-aragonesa i Anglaterra s'haurien unit en una sola persona. D'aquí que Alfons el Cast i Ricard I haurien estat cunyats.

De fet Ricard parlava occità i peitoví, no sabia parlar anglès, ja que, tot i haver nascut a Oxford, es crià principalment a les terres franceses de la seva mare, Elionor d'Aquitània. es casà amb Berenguela de Navarra en un matrimoni per conveniència. La família reial controlava vastos territoris dins del territori que avui és França —l'anomenat Imperi Angeví—, amb més interès en el territori del continent que en el d'Anglaterra. Dels deu anys que durà el seu regnat, Ricard tot just passà sis mesos a Anglaterra; la major part del temps fou a les Croades, defensant els seus territoris francesos o en captivitat.

En aquella època, el francès normand era la llengua de la noblesa i de la cort a Anglaterra, mentre que l'anglès era la llengua del poble pla. No s'esperava que un rei parlés l'idioma dels seus súbdits. Això es reflecteix també en el fet que, si hom observa l'escut d'Anglaterra, hi pot llegir «Dieu et mon droit» (Déu i el meu dret), lema adoptat per Ricard I.

Pel que fa al seu vessant de trobador, se li atribueix la balada Ja nus hons pris, composta mentre fou presoner a Àustria i Alemanya entre 1192 i 1194.

El rescat de Ricard Cor de Lleó

1192: Ricard I d'Anglaterra (Cor de Lleó) torna de la Tercera Croada.

És capturat prop de Viena pel duc Leopold V d'Àustria i lliurat a l'emperador Enric VI del Sacre Imperi.

El rescat exigít: 150.000 marcs de plata (una suma astronòmica, equivalent a diversos anys d'ingressos de la corona anglesa).

L'operació va ser coordinada principalment per Leonor d'Aquitània, mare de Ricard, però va comptar amb aportacions de diferents regnes cristians occidentals, inclòs el Principat de Catalunya, que veia a Ricard un aliat estratègic davant de França i al Mediterrani.

Actors implicats en la recaptació

Leonor d'Aquitània (mare de Ricard)

Organitza la recaptació a Anglaterra i Normandia.

Impulsa impostos extraordinaris i la venda de terres i càrrecs.

Reialme d'Anglaterra i ducats continentals

Nobles i església contribueixen amb diners i joies.

Es recapta també a través de ports i peatges.

Aliats polítics i familiars

Alfons el Cast (el Cast) aporta fons i suport logístic.

Tenia vincles polítics amb la monarquia anglesa a través de la seva xarxa mediterrània i de la causa croada.

L'interès estratègic: mantenir Ricard com a contrapes a França i assegurar aliances comercials i militars.

Altres prínceps i reis europeus aporten sumes menors o intercedeixen diplomàticament.

Ordes militars i església

Els templers i hospitalers faciliten transferències i seguretat en el transport del metall.

Com es va pagar

El rescat es va pagar en dues parts: la primera per alliberar-lo provisionalment, la segona per garantir la seva llibertat definitiva.

El transport de la plata es va fer en columnes vigilades, travessant territoris hostils.

El 4 de febrer de 1194, Ricard és alliberat.

Per què Alfons el Cast hi participà

Geopolítica: un Ricard lliure mantenia la pressió sobre França, rival de Catalunya a Occitània.

Comerç: Anglaterra era un soci comercial valuós per a la Mediterrània occidental.

Prestigi: participar en un rescat reial reforçava la imatge d'Alfons el Cast com a monarca influent a Europa.

.....

El Peitoví (poetevin, o el peitavin de Richard Heart of Lion) és una llengua germana del Peitoví-Saintongeais, una de les llengües regionals de França, parlada a la província històrica de Poitou, ara dividida administrativament entre el País del Loira (països del Loira) i la Nouvelle-Aquitaine (Nova Aquitània). No es parla tant com abans, ja que els van forçar a parlar la forma estàndard del francès. L'establishment francès anti-occità-català va classificar el Peitoví com una de les llengües d'oïl però es distingeix enormement d'aquestes llengües ja que té gran quantitat de trets idèntics a l'occità (langue d'oc)).

Peitoví

poetevin

Nadiu de
França

Regió
Poitou

Família lingüística

Indoeuropeu

Cursiva

Romanç

Occidental

Galloromànic

Oïl

Peitoví -Saintongeais

Peitoví

ISO 639-3

-

Glottolog
poit1240

Linguasphere
51-AAA-ha

La llengua es parla en el que era la frontera entre les dues famílies de llengües d'oïl i d'oc (els topònims i noms de lloc de la regió mostren clarament l'assentament històric dels parlants d'oc). La llengua d'oïl es va estendre posteriorment cap al sud, absorbint alguns trets de la llengua d'oc nativa.

El Peitoví també és àmpliament conegut com parlanjhe (la llengua). François Rabelais va dir que va aprendre aquesta llengua, juntament amb moltes altres llengües, ja que va ser educat a Fontenay-le-Comte. François Villon també parlava el Peitoví.

El primer ús escrit certificat de la llengua es troba en cartes i documents legals que daten del segle XIII; les persones que la parlaven eren conegudes com els Peitovins. El primer text imprès data de 1554 (La Gente Poitevinrie). Hi ha una tradició d'escriptura teatral i monòlegs dramàtics per a la representació que tipifica la producció literària en la llengua, tanmateix, a partir del segle XIX i del segle XX (especialment amb la publicació d'un setmanari Le Subiet del 1901) també es va establir una producció periodística regular, "Geste Editions" que publica diversos llibres en la llengua Peitoví-santongesa. Els lingüistes amb dos dits de front afirmen que els Juraments d'Estrasburg, es van escriure en Peitoví, quan segons la posició oficial de l'estat a Francès es tractaria del primer text en francès (com poden dir que els juraments d'Estrasburg estan escrits en francès antic?, si tenen més morro se'l trepitgen)

El 1973 es va proposar una ortografia estàndard.

La part més oriental de la regió de Poitou és la llar de la minoria que queda de parlants d'occità. Fora de França, la llengua es parla al nord de Califòrnia, especialment als comtats de Sacramento, Plumas, Tehama i Siskiyou, aquest darrer amb una gran ascendència occitana i amb poblacions occitano-parlants. El mal anomenat "francès acadià"

La part més oriental de la regió de Poitou és la llar de la minoria que queda de parlants occitans. Fora de França, la llengua es parla al nord de Califòrnia, especialment als comtats de Sacramento, Plumas, Tehama i Siskiyou, aquest darrer amb una gran ascendència occitana i amb poblacions occitano-parlants. El mal anomenat francès acadià és el resultat d'una llengua Peitoví-santongesa barrejada amb innovacions de modismes francesos moderns (segle XIX)

Extracte dels Juraments d'Estrasburg en Peitoví del segle IX

"Pro Deo amur et pro christian poblo et nostro commun salvament, d'ist di in avant, in quant Deus savir et podir me dunat, si salvarai eo cist meon fradre Karlo et in aiudha et in cadhuna cosa, si cum om per dreit son fradra salvar dift, in o quid il mi altresi fazet, et ab Ludher nul plaid nunquam prindrai, qui meon vol cist meon fradre Karle in damno sit."

PEITОВI DE RICHARD HEART OF LION - (VIEUX FRANCAIS/OLD FRENCH PELS ANGLÉSOS IGNORANTS)

Ja nuls hom pres non dira sa razon

Adrechament, si com hom dolens non;

Mas per conort deu hom faire canson.

Pro n'ay d'amis, mas paure son li don;

Ancta lur es si, per ma rezenson,

Soi sai dos ivers pres.

Or sapchon ben miei hom e miei baron,

Angles, norman, peitavin e gascon,

Qu'ieu non ay ja si paure companhon

Qu'ieu laissasse, per aver, en preison.

Non ho dic mia per nulla retraison,

Mas anquar soi ie[u] pres.

Car sai eu ben per ver certanament

Qu'hom mort ni pres n'a amic ni parent;

E si-m laissan per aur ni per argent

Mal m'es per mi, mas pieg m'es per ma gent,

Qu'apres ma mort n'auran reprochament

Si sai me laisson pres.

Nom meravilh s'ieu ay lo cor dolent,

Que mos senher met ma terra en turment;

No li membra del nostre sacrament

Que nos feimes els sans cominalment

Ben sai de ver que gaire longament

Non serai en sai pres.

Suer comtessa, vostre pretz soberain

Sal Dieus, e gart la bela qu'ieu am tan

Ni per cui soi ja pres.

El "LLENGUATGE peitavin" que esmenta Richard Heart of Lion m'ha arribat al cor, nomès pot ser el "peitoví" i ací a Arenys tenim vàries famílies que es diuen Paitoví que serien d'aquells occitans que van repoblar Catalunya els segles XV-XVI

m'atreveixo a remarcar la semblança del nom dels poetes-troubadours en idioma poitevin amb el terme POETE, ...mireu l'etimologia de poeta a it.wiki: `In senso stretto un poeta è uno scrittore di poesie. Il sostantivo deriva dal verbo greco ????? (traslit. poieo), il cui significato letterale è "fare".`

Referències

^ Hammarström, Harald; Forkel, Robert;. "Poitevin". Glottolog 3.0. Jena, Alemanya: Institut Max Planck per a la Ciència de la Història Humana.

^ "Langues régionales - Ministère de la Culture". www.culture.gouv.fr (francès) .

^ "Poitevin-saintongeais (dialecte) - atelier de data.bnf.fr". data.bnf.fr.